

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת חֻקַּת

ג' תמוז תשע"ט

הפטרה: ויפתח הגלעדי

מזמרים הלבנה החל משלישי בלילה
יום ההילולא של הרבי מלובקין זיע"א
יציאת השבת ר"ת 21:18

גיליון 537

יציאת השבת:

20:36

ירושלים: 20:31

כניסת השבת:

19:20

ירושלים: 19:13

חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּת

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

הפרשה פותחת בחוקת התורה, מצות פרה אדומה שאין בה טעם, לעומת המשפטים שהם המצוות שטעמן ידוע. בתלמוד מובא: "בעו מיניה מרב עולא: עד היכן כיבוד אב ואם? אמר להם: צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד באשקלון ודמא בן נתינה שמו, פעם אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא שכר, והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו, ולא ציערו. לשנה האחרת נתן הקב"ה שכרו, שנולדה לו פרה אדומה בעדרו. נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמר להם: יודע אני בכם, שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי, אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא. ואמר רבי חנינא: ומה מי שאינו מצווה ועושה - כך, מצווה ועושה על אחת כמה וכמה". מכל מקום נמצאנו למדים קיום מצוות כיבוד אב ואם מגוי! ויש בזה קטרוג על עם ישראל, אם גוי מקיים כך את המצווה הרי שיהודי ודאי מחויב בה.

ואולם המעיין ימצא שהמעשה הראשון הוא בכיבוד אב, שלא ציערו והעירו משנתו, ומצווה זו ללא ספק קיימה דמא בן נתינה מפני ההיגיון שבה והכרת הטוב כלפי אביו. ואולם כשהקב"ה נתן לו את שכרו, זיכה לו שנולדה לו פרה אדומה בעדרו. הרי שבעבור מצוות כיבוד אב ואם שהיא מהמשפטים ושיש בה הגיון גמול לו הבורא במצווה בלי טעם הנקראת חוקה.

בעוד דמא בן נתינה זוכר את המעשה אשר עשה בכיבוד אביו ודורש את תמורתו וכלשונו: "אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא", הרי שחכמי ישראל מוכנים לשלם כל ממון שבעולם בעבור מצווה שהיא חוקה בלי טעם! זו גדולתם של עם ישראל מול טוב שבגויים. עוד למדנו משני המעשים הללו הבאים כאחד: שגם במצוות שיש בהן טעם יש לקיימם כגזירת הכתוב, כאילו היו חוקה, וכן מצוות שהן בבחינת חוקה תן בהם טעם ושמח בקיומן כאילו היו מהמשפטים.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

הרבי מלובביץ' - רבי מנחם מענדל שניאורסון זיע"א

הרבי מלובביץ' - רבי מנחם מענדל שניאורסון, המכונה הרבי או אדמו"ר מחב"ד. הוא הנשיא השביעי בתנועת חב"ד ומנהיג רוחני לעולם כולו וליהודים בפרט. נולד בי"א ניסן תרס"ב (18 באפריל 1902) לאביו המקובל ר' לוי יצחק שניאורסון ולאמו, מרת חנה. יום ההילולא שלו ביום ג' תמוז תשנ"ד.

רבי מנחם מענדל שניאורסאהן נולד בי"א ניסן תרס"ב בעיירה הרוסית-אוקראינית ניקולייב לר' לוי יצחק שניאורסון שהיה רבה של דנייפרופטרובסק ומרת חנה בת ר' מאיר שלמה ינובסקי, רבה של ניקולייב. כבר בגיל צעיר בלט בשקידתו והצליח לרכוש ידיעה מקיפה ביותר בכל חלקי התורה, נגלה ונסתר. את הדרכתו הלימודית קיבל מאביו. את שנות ילדותו תיאר הרבי כזמן בו התגבשה השקפת עולמו והיתה למסכת סדורה וברורה. באחד ממכתבי כותב הרבי: "מיום הלכי ל'חדר' ועוד קודם לזה, התחיל להתרסק בדמיוני ציור הגאולה העתידה - גאולת עם ישראל מגלותו האחרונה - גאולה כזו באופן כזה, שעל-ידה יהיו מובנים יסורי הגלות, הגזרות והשמדות".

בתקופת מלחמת העולם הראשונה תרע"ד-תרע"ה, עמד הרבי לימין אביו בהנהגת הקהילה ובארגון עזרה לפליטי פולין שהגיעו בהמוניהם, לאחר המלחמה, לדנייפרופטרובסק. בשנת תרפ"ב ביקר הרבי בחרקוב על מנת לשוחח עם רופאים בקשר למצבו הרפואי של אחיו דובער שניאורסון. באותה הזדמנות גם ביקר בתומכי תמימים חרקוב, בשנת תרפ"ג נסע לבקר ברוסטוב, שם נפגש לראשונה עם כ"ק אדמו"ר הריי"צ.

משנת תרפ"ד נכנס בסוד ענייניו והנהגתו הציבורית של אדמו"ר הריי"צ ומילא תפקידים מיוחדים בתחומים שונים ועמד לימינו גם במלחמתו הקדושה והמפורסמת לשמירת קדשי ישראל ברוסיה הסובייטית. מוגדר כ"שר ההשכלה" של אדמו"ר הריי"צ. באותה תקופה אף הורה לו אביו - אדמו"ר הרשב"ב - להועיד את הרבי כחתן לבתו חיה מושקא. בחודש תשרי תרפ"ה נסע שוב ללנינגרד (שם שהה אדמו"ר הריי"צ באותן שנים עד צאתו מרוסיה), שם פגש את הגאון הרב יוסף רוזין (הגאון מרגצ'וב) וקיבל ממנו סמיכה לרבנות, הם המשיכו להיות בקשרי מכתבים.

בחודש חשון תרפ"ז השתתף בועידת הרבנים בעיר קורוסטין (וואהלין). אח"כ שהה בלנינגרד. בחודש סיוון תרפ"ז נאסר אדמו"ר הריי"צ. הרבי היה מראשי המתעסקים למען הצלתו. בחודש חשון תרפ"ח עזב הרבי את גבולות ברית המועצות ונסע לריגא לשמש כמוכירו האישי של אדמו"ר הריי"צ. משנת תרפ"ט (1929) התחיל אדמו"ר הריי"צ להפנות אליו שאלות בהלכה, קבלה וחסידות והטיל עליו תפקידים מיוחדים בענייני הנהגת החסידים.

נישואיו: ביום י"ד כסלו תרפ"ט נישא הרבי למרת חיה מושקא - בתו של אדמו"ר הריי"צ. שמחת החתונה התקיימה בחצר ישיבת תומכי תמימים וורשא. מסדר הקידושין היה אדמו"ר הריי"צ שגם אמר את כל השבע-ברכות במתיקות ודביקות. במהלך החתונה עבר אדמו"ר הריי"צ משולחן לשולחן עם מגבת מלצרים על כתפו וחילק המושקה ובירך את המסובים. הסעודה נגמרה בשעה שלוש וחצי לערך. לאחריה נעמדו הקהל והאדמו"רים שהשתתפו בשמחה ורקדו יחד כמה פעמים בעיגול (כריקוד חסידי פולין). לאחר מכן רקדו אדמו"ר הריי"צ והרבי יד על כתף במהירות, כריקוד חסידי חב"ד והאדמו"רים נפרדו לשלום.

ברלין ופריז: בשנת תרפ"ט עברו הרבי והרבנית לגור בברלין בירת גרמניה. באותה תקופה ביקש אדמו"ר הריי"צ מהרבי שיחד עם אחיו ר' ישראל אריה לייב - שאף הוא שהה בברלין באותם ימים - יאתרו כתבי יד עתיקים, ספרים נדירים ועוד. בניסן תרצ"ג, בעקבות המצב הקשה והאנטישמיות שהייתה בגרמניה של אותם שנים עזבו הרבי והרבנית את גרמניה והיגרו לפריז. היה זה מספר חודשים לאחר עליית היטלר לשלטון. בפריז שקד הרבי על לימוד התורה בהתמדה עצומה מבלי שידעו אודותיו. במקביל, למד באוניברסיטת סורבון. מלבד זאת, הרבי עסק במסירות רבה גם בענייני הכלל, על פי הוראות מאדמו"ר הריי"צ שישב באותה עת בפולין.

באותן שנים ערך הרבי את חוברות 'התמים', את שיחותיו ואגרותיו של אדמו"ר הריי"צ ומפתחות לספר התניא, תורה אור, לקוטי תורה ולמאמרי אדמו"ר הרשב"ב ועוד. לצורך עריכת אגרותיו של אדמו"ר הריי"צ, נשלח על יד אחד ממזכיריו של אדמו"ר הריי"צ העתק של כל האגרות שיש בתוכן עניין לציבור. את האגרות סידר הרבי, צירף להן מפתח ובחר את האגרות שיודפסו בתוספת הגהותיו, הערות וצינוניו.

בארצות הברית: לאחר שהרבי והרבנית ניצלו הם בכ"ח סיון תש"א, בשעת בוקר עגנה ספינתו במימי נמל ניו-יורק. מיד עם הגעתו של הרבי לארה"ב התחיל לסייע לאדמו"ר הריי"צ בכל ואף הצטרף למאבקו הגדול להפוך את אמריקה למקום תורה וחסידות. עד שנת תש"י (1950) מונה על ידי חותנו לתפקידים מיוחדים הקשורים להפצת התורה והחסידות. משנת תש"י התחיל לעסוק במרץ בהרחבת והתפשטות מוסדות התורה והחינוך שייסד האדמו"ר הריי"צ בכל רחבי תבל. הרבי ייסד תלמודי תורה לבנים ובתי ספר לבנות במדינות צפון אפריקה. בכך זיכה אלפי בני נוער יהודים בחינוך יהודי מקורי והצילם מטמיעה והתבוללות רוחנית. במקביל הקים גם ישיבות קטנות ובתי-מדרש להכשרת מורים, רבנים, שוחטים, סופרי סת"ם ועוד משרות קודש. הרבי פירסם מכתבים כלליים בו הוא מעורר את כלל ישראל להתחזק. רבים פונו אליו לבקשת עצותיו וברכותיו הקדושות. להתועדויות שלו התחילו לנהור המוני-חסידים ויהודים מכל הסוגים ששמו בצמא את שיחותיו ואף העלו אותם על הכתב.

קבלת הנשיאות: כשנודע על הסתלקות אדמו"ר הריי"צ החלו החסידים לדבר על כך שצריך למנות את "הרמ"ש", למרות זאת, סירב הרבי לקבל את עול הנשיאות. למרות הסירוב, החסידים לא ויתרו, והחלו לתת לרבי פ"נים. הרבי ראה בזה מתן שליחות להקריאם על ציון אדמו"ר הריי"צ, ותו לא. במוצאי י' שבט תשי"א נאסף קהל החסידים להתוועדות עם הרבי ב-770. כשעה לאחר תחילת ההתוועדות, קם החסיד ר' אברהם סנדר נמצוב וביקש מהרבי בשם כל הקהל לומר דא"ח. ואכן, הרבי פתח ואמר את המאמר ד"ה "באתי לגני", בהקדימו כי במאמר שניתן לי' שבט על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר, נאמר... הרבי הגדיל ושכלל את החסידות באלפי שלוחים אשר שינו את פני היהדות בעולם.

מהלכות איסור לשון הרע

בפרשה מופיע: "וידבר העם, באלוהים ובמשה" ולכן העם הוכה ע"י הנחשים השרפים, ומכאן חובת הזהירות בלשון הרע. א. המרגל בחבירו עובר בלא תעשה שנאמר לא תלך רכיל בעמך ואף על פי שאין לוקין על דבר זה עון גדול הוא וגורם להרוג נפשות רבות מישראל לכך נסמך לו ולא תעמוד על דם רעך צא ולמד מה אירע לדואג האדומי.

ב. אי זהו רכיל זה שטוען דברים והולך מזה ואומר כך אמר פלוני כך וכך שמעתי על פלוני אע"פ שהוא אמת הרי זה מחריב את העולם יש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע והוא המספר בגנות חבירו אף על פי שאומר אמת אבל האומר שקר נקרא מוציא שם רע על חבירו אבל בעל לשון הרע זה שיושב ואומר כך וכך עשה פלוני וכך וכך היו אבותיו וכך וכך שמעתי עליו ואמר דברים של גנאי על זה אמר הכתוב יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות.

ג. אמרו חכמים שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד כולם ועוד אמרו חכמים כל המספר בלשון הרע כאילו כופר בעיקר שנאמר אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו ועוד אמרו חכמים שלשה לשון הרע הורגת: האומרו והמקבלו וזה שאומר עליו והמקבלו יותר מן האומרו.

ד. ויש דברים שהן אבק לשון הרע כיצד מי יאמר לפלוני שיהיה כמות שהוא עתה או שיאמר שתקו מפלוני איני רוצה להודיע מה אירע ומה היה וכיוצא בדברים האלו. וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאיו הרי זה אבק לשון הרע, שזה גורם להם שיספרו בגנותו, ועל זה העניין אמר שלמה: מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו, שמתוך טובתו בא לידי רעתו. וכן המספר בלשון הרע דרך שחוק ודרך קלות ראש, כלומר: שאינו מדבר בשנאה הוא ששלמה אמר בחכמתו: 'כמתלהל היורה זקים חצים ומות ואמר הלא משחק אני', וכן המספר לשון הרע דרך רמאות והוא שיספר לתומו כאילו אינו יודע שדבר זה שדבר לשון הרע הוא אלא כשממחין בו אומר: איני יודע שדבר זה לשון הרע או שאלו מעשיו של פלוני.

ה. אחד המספר בלשון הרע בפני חבירו או שלא בפניו והמספר דברים שגורמים אם נשמעו איש מפי איש להזיק חבירו בגופו או בממונו ואפילו להצר לו או להפחידו הרי זה לשון הרע ואם נאמרו דברים אלו בפני שלשה כבר נשמע הדבר ונודע ואם סיפר הדבר אחד מן השלשה פעם אחרת אין בו משום לשון הרע והוא שלא יתכוין להעביר הקול ולגלותו יותר.

ה. כל אלו הם בעלי לשון הרע שאסור לדור בשכונתם וכל שכן לישוב עימהם ולשמוע דבריהם ולא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע לבד.

משנה תורה להרמב"ם הלכות דעות פרק ז'.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמחה, מרים יהודה, ציפורה ויהושע לוי, ביבה אלימלך, ישי הלוי, עזר בן עישה, תקוה בת עזיזה, אלגרה בת ג'אן, אסתר בת זוהרה, מויל בת ענוה, אברהם בן רחל, רחמים בן סולטנה, הראל בן אביגיל, אילנה בת סליחה, ישי ורחל לוי, חנה בת זוהרה, מיטל מוריה אדרי הי"ו, להחזרת נעדר צה"ל ושביי ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.
לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף צוק"ל, הגר"מ אליהו צוק"ל, רבי מסעוד מלול זצ"ל, רבי יצחק שושן זצ"ל, רבי יעקב שושן, הרב שלמה צורף, יונה יונה, סופר מנחם, אליאור קדושים, הרב אברהם צוקרמן, יצחק עמידה, נדיר נחום, ניסים סקן, חבי צעדי, יצחק בן מויל מורח, מרדכי ומשה מורח, ישראל אברהם נתן, אברהם אחיו, מרדכי צאני, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטיאס, ר' חיים אהונטה, לוי יצחק אמרדי, אורן מועלם, אליהו מוטיס, דוד תלבי, דוד גרוסברג, יואל דללי, עמוס דמרי, סימנטוב משה יהודה, ישראל בן גמרה, רבי דוד הכהן, ישראל בן שושנה, נעים משה, אהרן מורח, יצחק ושמחה אילון, ניסים וסוליקה שושן, יצחק ולאח אסטרונ, נדירה שמעון, מנרה לוי, ליט שבת, אסתר בת תורא, אסתר חדר, חנה יצחק, דינה פונדק, אליהו בת פריחה, תירצה זיגון, אסתר וענבר נחום, דניאל אלמליח, אליהו אדרי, ניסים מלי, מרים ועננו, עזיזה עמוס, רות יעקב, חיה רחל לוי, נעיה בת מנח'ל, לואיזה מדר, זוהרה בת חנה, עליזה כהן, שרה אוליאיל, יוכבד ועקנין, חסיבה שטפוטש, עישה דהן, ברכה סופר, חתי אטל, סבטלנה בת אולנה, אסתר איבני, כמיסה ידי, כמישה כהן, אליס טוביל, אילה שחר, רבקה ישעיהו, אריאל דרסעבר ז"ל.
ול"ע הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה